1

समरसार

कार्य का प्रारंभ ३१५

टी० श्रीगणेशायनमः ॐ हेरंबमानम्य हितायवक्ष्ये अर्थं विनापीह निवेशमिच्छोः संसाध्यसंगरसारटीकाम्प्र
१ स्तापयामेस्ति गुरोः प्रसादात् १ अथ परिभाषा स्वातंत्र्यमत्रास्ति स्वराणां संघेष्टं दोषरोधेन कवेरतर्क्यं मतीव
तर्के विदधीत धीमान् स्त्रीपुंसपुंसादि विभक्तिभेदे २ ग्रंथेस्मिन्यच्छतिर्भिन्नास्वतंत्रानिर्मितायतः ऊरूपदे
शमासाद्यसंज्ञाभेदो निगद्यते ३ वर्णाश्चत्वार एवात्र कादयो हान्तलक्षणाः अकाराद्या हकारान्ताः क्वचिदत्र
प्रकीर्तिताः ४ वर्गाः कटपयाख्यास्ते चत्वारो येउदीरिताः अक्षाणि स्वरसंयुक्ताः क्रमादेवं प्रकीर्तिताः ५ क
चाभ्यामादिस्त्वन्त्यस्ताभ्यामपरः स्मृतः तृतीयोपि पवर्गोत्थोपशाभ्यां च चतुर्थकः ६ पञ्चपञ्चाक्षराण्येस
वैर्विनाचोमी यशाव ऽपि वर्गाये क्षेत्रराप्रोक्तास्तथा चत्वार एवयो ७ कचटान्तिमवर्णानां परित्यागः क
चित्तथा स्वरेष्वविपरित्यक्ताः ऋ लृ वर्णा मनीषिभिः ८ स्वरभेदस्त्रिधा प्रोक्तः पञ्चैकादशषोडश चक्रभे
दाद्दयं भेदस्तत्रत्र चक्रे प्रदृश्यते ९ संख्याक्षराणां संकेतं कादिवर्गाक्षरक्रमात् गणयेत्तत्र तत्रैव संख्यापेक्षाभ
वेद्यतः पद्यपदे पदे १० यस्य वर्गस्य यो वर्णोयत मोयचतुर्दृश्यते तत्तमांको भवेत्तत्र पद्यपद्यपदे पदे ११ इति परि
भाषा अथेह हि कामुष्मिकस्वधर्मपरिभूपतीनां समरविजयोपकाराय सोमयाजि श्रीरामचन्द्रार्यः स्वयम
पि नृपतिजयजनितलोकद्रूपपद्माः ७न्य फलकामो जयपराजयोपलक्षणसमरसाराख्यग्रंथं प्रचिकी
र्षुरविघ्नतनितिलक्षणं मङ्गलमाचा वाचरति तत्त्वेत्यादिश्लोकेन : नत्वाशम्भुंसमालोक्यस्वरशास्त्राणि भूरि- १
शः वक्ष्येऽहं जयोपायं धार्मिकाणां महीक्षितां १ भवाहीनां ७ऽहं जयोपायं वक्ष्ये अहमिति शेषः महीक्षितां राम

णी। किं मर्वाचीनर्सर्व...स्ते न कृत्यमस्ति...पेतायां ग्रंथप्रयोजनमा...ह वक्ष्यामीति ॥ इह यत्किंचन सर्वसारं।
टी० न वक्ष्यामीत्यन्वयः ॥ इहास्मिन्नायेयत्किंचित्सर्वग्रन्थानां सारं तत्कथयिष्यामि ॥ अनेनैव सकलग्रंथार्थच
२ रितार्थत्वात् एतावदेव परिचिन्त्यान्यप्रवृत्त एकोपि कोटिभटलोलपतङ्गदीपलीलां स्फुटं कौतुकेन मुदा अनुभ
वतु ॥ एतावदेव मद्वक्ष्यमाणोपायमेव समन्तादालोक्य सम्यग्विचार्य ॥ युद्धे प्रवृत्तश्चेत्तर्हि ॥ एकोपि त्र
सहायोपि राजा स्फुटं कौतुकेन प्र...त्यक्षप्रमाणं दृष्टान्ते नमदाश्चानन्देन कोटिसंख्यायेभटायो स्वरूपे वक्त्रोला
ष्यखलाः ॥ ...पतङ्गाः सूक्ष्मकीटविशेषास्तेषां दीपलीलामनुभवतु सर्वेन्द्रियाणां तत्सुखविशेषं जानातु ॥ य
थैकस्मिन्नपि प्रज्वलज्ज्योतिषि दीये उन्मादानानेकाः कोटिकीटसंघाः संदह्यन्ते ॥ तथैव ग्रन्थप्रतिपादितवलाष्टकमा
लोक्य समितिप्रवृत्तेन पतितोशत्रु...सम्मुखेन ख्यातीत्यर्थः ॥ अथैतज्ज्ञानानधिकारिणमाह ॥ नैतदिति ॥ ए
दु ६ तज्ज्ञानं जातु कदाचिन्न दुर्विनीताय शठाय न देयं नोपदिशेदित्यर्थः ॥ यतः संसतज्ज्ञानं समस्तकुलाय कुभफला
य भवति हि प्रकोयमर्थः ॥ अख्याने ख्याप्यमानानान्नादेवी कोपान्विह हे देवं चिराय चिरकालाय नो भवति ॥ अस्या नो पू
ने अनधिकारिणि कुपात्रे ख्याप्यमाना उपदिश्यमाना वाचा वागिन्द्रियाणामधिष्ठात्री देवी द्योतमाना सरस्वती इहै।
देव नृपदेवश्योपदिष्टा रोनाशा...ये देवन नु फलदायिनी स्यात् तथा च स्मृतिः गुणा गुणज्ञेषु गुणा भवन्ति ते निर्गुणं
प्राप्य भवन्ति दोषाः सुस्वादुतोयाः प्रवहन्ति नद्यः समुद्रमासाद्य भवन्त्यपेयाः इति अतोनानधिकारिणे नृपदेवं कु २
र्यादिति ॥ अत्राधिकारिणमाह विनयेति ॥ विनयावनताय दीयमाना विद्या पूर्वपद्यपरामर्शा देवी ॥ तम

राज्ञां युद्धे जयः शत्रुपराभवजनितो कर्षोद्भवस्तस्योपायः प्रयत्नः सन्मंगलोत्साहनदिनमुहूर्त्तसगुणविशे
षस्तं कस्यैकथयिष्यामि प्रारंभसमासेसत्तरकालत्वाद्भविष्यतीति भविष्यनिर्द्देशः अहमित्युत्तमपुरुषैकवचनप्रति
योगित्वात्संबध्यते आत्मनेपदप्रयोगात्तदध्ययनोत्पन्नपुण्यास्तत्फलमात्मनि समर्पितं किं कृत्वा गुरुन्नत्वा गण
ना।४ नाद्युपदिष्टं हितसन्तिसच्छास्त्रोक्तं तानानुष्ठानसाध्यविशेषात्मकं भगवत्स्वरूपं तत्त्वमिति गुरवः तान्नमस्कृत्य अत्र
यच्च भूरि शोवह्नि स्वरशास्त्राणि समालोक्य स्वरा अकारादयस्तत्प्रतिपादकानि रुद्रयामलादि स्वरोदयग्रन्था
नि समालोक्य सम्यक् विचार्य न तु स्वमतिविलासितमौढि निर्बध्यते विनाशास्त्रेण ॥ यो ब्रूयात्तमाहुर्ब्रह्मघातक
मिति निषेधावगमाच्छास्त्रालोकनतात्पर्यं ० किंभूतानां महीक्षितां धार्मिकाणां वेदोदितधर्मेस्तत्र वर्त्तमानानामधा
र्मिकाणां तु राज्ञां युद्धजयाभावात् स्वाह्यात्त्यर्थं धार्मिणामिति विशेषणमिति संक्षेपः ० १ अथ विषप्रयोज
नसंबंधाधिकारिणः प्रदर्शयन्नाह पद्यपद्यामाह ० अत्रास्मिन् श्लोके सदाशिवः सर्वदा मङ्गलरूपः ० श्रीम
न्महादेवः स्वरशास्त्राणि स्वरोदयग्रन्थानि बहुधा बहुप्रकारेणाभिदधे कृतवानिति यावत् उपनः तदेकवा
क्यतामयमेव भगवान् सम्यग्वेद नेषां स्वरशास्त्राणां ० एकवाक्यतां पूर्वपरानुसंधानेनैकमसंयत्तो भगवान् पं
ततः सम्यग्वेद जानाति आचार्यस्तु शिवं वक्ति तत्संनिधायादयमिति अंजलीनिर्देशः ४ इत्यवगम्यते नतु उन्नः अ
परो लोको गुरुमार्गानुगतः सन्वेद ४ अपरः सदाशिवादर्वाचीनः लोको जनः गुरुमार्गानुगतो गुरुसं
प्रदायानुसारेण जानाति ४ नृपानिराज्ञां युद्धजयार्थाय ... नरपति जयचर्या दीपनि स्वरशा

ततो ऽङ्कः प्रथमपङ्क्तमकोष्ठे स्थाप्यः हइतिहकारोपि यवर्गस्याष्टमो भवति १

ट० दइतिदकारोपि टवर्गस्याष्टमो भवति न घथापरत्न वर्णाक्षसहएतन्क्रमानुसारेण ष्टमांकः प्रथमपंक्तेः नव
मेकोष्ठे स्थाप्यः दइतिदकारोप्युक्तप्रकारेणाष्टमो भवति तदनुसारेणाष्टमांकः प्रथमेपंक्तौ दशमेकोष्ठे
२ स्थाप्यः घिइतिघकारस्तवर्गस्योक्तप्रकारेण नवमांकस्तात्तत्क्रमेणायं नवमांकः प्रथमपंक्तिरेकाद
शकोष्ठे स्थाप्यः गणितांकानां संज्ञा अमन्ताय्येवम् ह्याः तरधइति एं मेगंगेत्यादिम्योऽथ १ नीचीनपंक्तौ
आनुक्रमाद्केदपाअचः स्वराः स्थाप्याः सर्गसंज्ञान्विनासर्गेनविसर्गः संज्ञाक्रत्लवर्णाद्याश्चत्वारोवर्गाः स्था
प्याः ङकारंकृतेविनाऽसमपिच ञकारमपि विनाढकार ञकारोऽवर्जयित्वेत्यर्थः एवंचक्रंनिर्मीयतत्सिन्नु
पपराजयौसंन्विंतयेत्तत्प्रकारमाह १ सुभटेतिपदेनसुभटयोर्नाम वर्णानां स्थसंख्येकर्त्तव्ये सुभयोर्जिगीषुजेतव्य
3 योः १ यायिस्थायि नोर्येनान्वितयोर्वर्णाक्षराणि तदुत्पन्नांकसंख्येभ्यकाप्यकर्त्तव्येऽत्रत्रेयं प्रक्रियाक्रियं।
श्चाशकोष्ठेषुयत्रयत्रकोष्ठे सुभटयोर्नामाक्षराणि नामाक्षराणि भवन्ति तत्तत्कोष्ठोपरिपंक्तौकोष्ठेश २७
मेगंगेत्यादिकांकानांमध्येयोयोंको भवेत् सः सोंकोधार्यः ५ तांश्च सर्वांकान्मेलयित्वा एकत्र संख्याकर्त्तव्या
तेचो मेसंख्ये [illegible] खासेस्वकारःकर्णस्य द्वितीयांको भवतितेनाप्येकत्रीसे द्वाभ्यां लब्धभागोकुर्यादित्यर्थः द्वाभ्यां
लब्धभागात् शेषेचक्रमाद्विजयपरिभवौ वक्तव्यौ शेषेविजयः १ अशेषेप्रसेपरिभवः ५ जयः १ अत्रो २४
दाहरणं रामरावणायोरेव राममनाम्नोरेफमात्रस्यत्रयः १३ रेफस्थस्वरस्याकारस्यपंच ३५ मकारम्मा
त्रस्यपंच ५ मकारस्थस्वरस्य अकारस्यापिपंच ५ एवं राममनाम्नोसकलांसंमिलितासंख्याष्टादशभवति १८ ३
द्वाभ्यांर लब्धभागशेषेप्रसमवशिष्यते रावणनाम्नस्तु रेफमात्रस्यत्रय ३ रेफस्याकारस्यचपंचपू॥ २म

अर्थः एस एव सकलाय छुभफलं दातुं प्र भवेत् समर्थो भवेत् विनयः सरलस्वभावस्तेनावनतो नम्रस्तस्मै दीपमा
नाउपदिष्टा सतिसकलाय छुभफलं दातुं प्रभवेत् समर्थो भवेत् ४ कैवके ल्पलतेवयथा कल्पलता कल्पद्रुमः
सेवित एव साध्यान एव फलदो भवेत् उक्तंच ४ प्रशांतचित्ताय जितेंद्रियाय प्रहीणदोषाय यथोक्तकारिणे ४ गु
णान्विताया नुगताय सर्वदा प्रदेयमेतत्संततं मनुष्ये ४ इतिशास्त्राणि उपकृतं शीलानीतियावत् हियतः ८
उपकारस्य प्रदस्थानं साधुरेव उपकारस्तु साधव एव कर्त्तव्य इति ४ ५ अथ जयपराय प्रश्नोपयोगीत्वानदे
नचक्र भवतारयितुं प्रामे गोपेत्यादिपद्यमाह अश्लिष्टक्रमे कैटपयेतिव र्गचतुष्टयस्योपयोगो वो धव्यः एत
च्चक्रस्य चत्रिपंचाशत्कोष्ठानि भवन्ति ४ तत्रैकादशकोष्ठपंक्तिक्रमेण पंक्तिपञ्चकं तिर्यक्काधो विलिखेत्
तद्यथा प्रामे इत्यादि पद्यस्य पंगं उ णा उ गा उ ति इ ह्तो ६ द ट ह ट द ट छि ल अत्रैव पदच्छेदः इमे काः प्रथमपंक्तिको
ष्ठे तिर्यक्क्रानुक्रमेण स्थाप्याः एवं वर्णेषु उ. अत्र विधा नाद्विभक्तिक्रमो न संभाव्यः ४ विभक्तिप्रतिरूपकव्य
यसंघोयमितिशब्दिताशीना मयमर्थः प्रांपव ... ास्य पंचमाक्षरं भवति पर ल्लवशं इस्येवं णानपाषाकारः पं
चमो भवतित ऊ णानानुसारेण पश्चांकः प्रथमपंक्ति प्रथमकोष्ठे स्थाप्यः ४ एवं मेव मकारः पवर्गस्य पंचमाक्ष
रं भवतित ऊ ण नयाम ... पिपश्चांकः प्रथमपंक्ति द्वितीयकोष्ठे स्थाप्यः गंतथा तृतीयकोष्ठे स्थाप्यः गापि
तथैव तृतीयांकः प्रथमपंक्तिचतुर्थे कोष्ठे स्थाप्यः गश्चाप्येवं तृतीयांकः प्रथमपंक्ति पंचमकोष्ठे स्थाप्यः ति
रिति ४ तकारस्तवर्गस्य षष्ठाक्षरं भवति ४ तद्यथा ४ त ठ ड ढ ण तह ४ एवं तत्र मेष हस्तकारस्ता संख्याः
षडंकः प्रथमपंक्तेः षष्ठे कोष्ठे स्थाप्यः तथैव षष्ठांको भवति अयं षडंकः प्रथमपंक्ति सप्तमे कोष्ठे स्थाप्यः
रोध

स्व० द्वादशोनिताऽक्षरसंख्या स्वदिनशेषवर्जनतः अष्टभिर्लब्धभागे वर्जसंख्याशेषोऽन नरपतिर्जेता स्यात् एत
४ द्व्यतिरेके पक्षान्तरमाह स एवेति यस्य नामाक्षरसंख्या अष्टभिर्भागशेषे वर्ज भवेत् तस्य बलप सेनापतिर्वि
धेयः कर्तव्यः सुधियास द्बुद्धिना गणकेन राज्ञा नामाक्षराणां गणनाकॅ स्तु ह्रूर्वं डन्नेयः ७ अथ जयपराजय म ३
चक्रान्तरमाह वर्गाष्टकेति द८ श्रापृति १ घ ध स ७ क १ ला ३ रि २ अत्रैव पर श्लोकः इमेका कर्गाष्टका कासुः।
अकचटतपयशाः इस्येवं वर्गाष्टकाः क्रमेणैव वर्गाष्टकानामाद्याक्षरानुसारेण प्रत्येके कोष्ठाष्टके तुकादयः स्था
प्याः तत्पश्चात् शेषव्यञ्जनानि स्वराश्च उच्चारणानुसारेण बोध्याः स्थाप्या एवं चक्रं निर्माय तत्र जयाजयोर्पूर्व
4 चिन्तयेदित्याह ४ नाम्नोरिति नाम्नोस्तद्वृत्तो सम्भाजितायां अधिकशेषे विजयः स्यात् नाम्नोः स्थायियायिनोर्ना
माक्षरसंघयोः तेद्वृत्तो सम्भाजित आपुनातीति वृत्तियोगः साचासो वृत्ति स्तद्वृत्तिस्तस्यां सम्भाजितायां सकारेण सप्त
के ७ न भाजितायां सप्तभिर्लब्धभागाविस्पष्टः एवं लब्धभागो अथ कलाकलागणानितत्पयति हृ ते ति अ स्पष्टः पंचा एण्ड इ
अणएउ एतौ अस्माहीति संग्रहीता ७ अइउएओ एते पञ्च स्वराः कछउधभवेस्ये तदादिषु वर्गेषु ङकारादि वर्जितेषु स्वा
मिनः स्युः यथा कछउधभवानां अकारः खजठनमशानां इकारः एवं तु कारादीनां त्रपाणामपि ज्ञेयं तेच स्वराश्च
त्वधयसंबंधिनं दीर्घा भाद्रजयारिक्तापूर्णानां तिथीनां क्रमात्स्वामिनः तत्रापि प्रतितिथिकपि ११ लवतः एकादशांश
प्रमाणेनैकैकस्वरभोगः तत्पश्चैकैकस्यां तिथावेकैकस्य स्वरस्य भोगः घटी ४ पल २० मार्गणापूर्णाऽक्षरोच्चारः ७० बा ४
शिघटिकात्मिकायां नन्दायां प्रारम्भ्य पंच घट्यादिकाले अकारस्वरभोगः तदनन्तरं चैवमेव काल इकारस्य ४ ए ग्गः
रो ५

एवं रावणनाम्नो अच हलां संमिलिता सख्या षड्विंशति स्यात् अत्रापि द्वाभ्यां लब्धभागाः शेषाद्वसिष्ठं
छन्दमेव अत्र पक्षे उभयोस्तदेवमुदाहरणमुदा ॥ हल्पठन: प्रस्तुतं व्याचष्टे द्वाप्रशेषद्वाभ्यां पुनश्च
तेपूर्वोक्तेषु भटयोर्नाम वर्णाः संख्या दत्ते शेषे कर्त्तव्ये दकारषवर्गस्थाः समो को भवति तेना ॥ तेत्र
द्विमिलितं लब्धभागात् शेषे सति इहास्मिन्पक्षेनस्ते ६ मा ५ सा ० ली ३ का १ दिक्क्रमेण: अग्रग्रजेता भवति
आद्यैराचार्यैरेवमुक्तम् अपमर्थः तदेव पूर्वोक्ते हे संख्ये त्र द्विमिलितं लब्धशेषयोः सतोः एवं के सुपूर्वोक्ति
ते ष्क्रमेणोत्तरं को जेता भवेत् एवं केष्वनं ० व धनु ६ मा ५ सा ०२ ली ३ का १ दि २ पुनकारो ॥ त्रपुष्पसंते
कः अद्विमिलितं लब्धभागे यो शेषात् यः स्यात् वर्द्धनिवृत्तरंकः ॥ सेषो जेता भवति ० ततः पट्शेषो जेतानतो
२७ पिपक्षाङ्कः पंचशेषो जेतानुतःस्थानाके शेषो जेता ॥ ततो वैकांक शेषो जेतान्ता पिहितीयांकशेषो
जेता स्यात् एवं क्रमेण पूर्वपूर्वा उत्तरोत्तरो जेता भवति द्वितीयाद्वः शेषो नसर्वतो जेता स्यादिति विशे
षः ४ अस्मिन्पक्षे रामरावणः नामसंख्यामिश्रमिश्रकायांउर्वरितोउभयो द्वयं रूपम् ४ तस्मादत्रापि या ५
ताप्याप्ति सिद्धं ४ ४ एवं मेवान्यत्रापिव्याख्यावह्नूह्यमित्यति विस्तरेण ॥ ६ अथास्मिन्नेव चक्रे जप
परा जयार्थमङ्कान्तरानाह ४ इदमेव चक्रं नाम्न पृथग्विधेयमङ्कास्तु तानीति ॥ श्लोकेन अतोस्मिन्पक्षे शामेगंगे त्यादि
पदेषु ते ६ ला ३ दि २ म ४ ज ८ ती ६ घ ११ मु ४ गा ३ न का १ अंकाः स्युः अस्मिन्नपि चक्रे पूर्वोक्त प्रकारवत् असंख्यत्वाद
र संख्ये सप्त १२ रहिते विभाज्य... ...तो जेता स्यात्तस्मात
सप्ताकशेषो जेता तत ७

॥ उत्तरात्रिशत ३६५ तद्विभागस्तु मासर दिन १३ एकैकस्य भुक्तिः एवं षडित्तवो भुक्ताख्यः द्वादशाब्द अ
टी० न्यांतनर भोगमाह तत्काये त्रितेषां स्वपाब्दानां अन्तनांच काये ११ भोगेलब्धकालएकैकस्वरांतर्भोगेनांतर्भु
५ क्त्याप्रभुक्त्वमित्यर्थः द्वादशाब्द विभागो यथावर्ष १ दिन २ घटि ४३ पल ३८ प्राण १ गुवोः स्वरोच्चार ः १३ अ
न्तविभागस्तु दिन ६ घटि ३२ पल १९ १ अयनेसत्वमाह अवाचि दक्षिणेयने प्रवरे उत्तरेऽयने १ अयनयोर
योरकारेकाराबीशौना परेस्वरा ः पक्षेसत्वमाह इमाविति मासेसत्वमाह राधयित्ति वैशाखे भाद्रपदे सहसि मा
र्गशीर्षे अ ४ अकारप्रभुः ईकार ः इषे आश्विने आषाढे नभसि श्रावणे प्रभुः ४ उकार ः मधौ चैत्रे पौषे ई श ः
एकारः शुक्रे ज्येष्ठे ऊर्जे कार्त्तिके वैशः माघ आघो यर्योमाघ फाल्गुणौ तेषोकार ः अवांतर्भोग ः द्रष्टव्य पि ग्रा व
तत्स्वेयः ४ अस्यार्थः नामप्रवेनाम ः आरंभः स्तत्र यो ऽर्णे वर्णः तज्ञातः तज्जन्य पोत्स्वरः मात्रास्वरः सत्रा स्वतन्द्व
मात्राजित्यर्थः स च मंत्रादिसाधन कर्मस्वनुकूलोग्राह्यः पंचाधिकाचे संख्यानदापंचभिर्भोगोऽनुपदिष्टोऽपि
कार्यः ४ भागेप्य ः त्रिष्टोके स्तासंख्यएवाकारादिपंचकस्वरोग्राह्यः अन्यशेषे तु पंच प्रकोकारएव ग्राह्यः अस्या
१५ व जीवस्वरस्य संख्यां कुर्यान्नस्य छवर्गे षुस्याद्धित्यपेक्षायामाह तत्पति ४ अस्वरे छत्पसंख्याया व्यवच्छिन्ने षुत्र र
श्रा इत्यादित्र अः इस्पना स्वाषो उ शासख्या यशा ः वर्णाः शावांयोःमि ः ४५ छन्तु संख्यायोसत्तोरित्यर्थः काद्यं कव
र्गाद्येकस्य रत्य स्यपेमि प्रत्ये कं पंचा न्तरे सती त्यर्थः ४ अत्रोदात्तरणं रामनाम्नो रेफाकारमकाररूपत्वाद्वि पंचे
कसंख्येकं पंचभागे प्रेषितेन प्रीरामचं द्रस्य ऊंकारएवजीवस्वरः पिं डस्वरमाहमात्रिका मात्रास्वरः वर्णेको ५
वर्णस्वरः ४ तत्संख्ययोरे कत्वप्रमभ्रहरणोयः शेषः ० सवपिं डचेपिंडस्वरः सत्तन्नां सेनायांसमुहेनोसत्को

वमुकारादीनां एवं जयादीनां यस्य स्वरस्य यातिथिस्तस्य तस्यां त्रिभागोऽन्येषां द्विद्विरिति भावः ॥ अथ स्वरावस्था आह ॥ नाम्न इति
स्याधिपाख्यो नाम्नो यश्चाद्यो वर्णस्तत्स्वामीयः ॥ अकारादिपंचानां मध्ये स्वरः स [illegible] बाल ॥ तदग्रिम कुमारः ॥ तदग्रो युवा :-
अग्रो वृद्धः ॥ अग्रो मृतः ॥ यथा रामनाम्नः ॥ आदिवर्णो रेफस्तदीय एकारस्वरो रामचंद्रस्य एवा ल स्वरः ॥ उ कुमारः ॥ २
अ युवा ॥ इ वृद्ध ॥ उ मृतः एवमन्येषां ग्राह्याः स्वरादिकानाम च्युतादिनाम्नां तु वर्णाभावादकारादिरेव वर्णस्वरो ग्राह्य ॥
एतत्फलमाह सिद्धीति बालस्वरभोगकालारब्धकार्यात् कुमारस्वरभोगकालारब्धकार्ये धिका सिद्धिः ॥ एवं कुमारका
लाद्युवकाले सिद्ध्याधिक्यमिति युवस्वरान्तः सिद्धेस्तत्कथं इतरयोः वृद्धमृतयोरपकर्षः स्वयुवस्वरभोगकाले कार्यारंभः
कार्यः ॥ एतत्फलमाह द्विषतो शत्रोः मृतो चिमृतस्वरराशीशात्व तद्वासाद्वदपंचात् अस्यार्थः भौमसूर्ययोस्तत्क्षेत्रभूता
नां च राशीनां अकारः स्वामि एषु राशिषु उदयीच्च एवं बुधे चन्द्र योस्तद्राशीनां चैकारः स्वामि उदयीच्च ॥ तथा गुरोस्तद्रा
शियो रुकारः स्वामी ॥ शुक्रस्य तद्राश्योश्च एकारः शनेस्तद्राश्योश्च ओकारः ॥ ॥ अथ नवांशस्वमाह ॥ ॥ अजामेषमार
भ्य तेन मेषादिद्वादशराशीनां [illegible]नवांशका ह्योत्तरशत १०८ मध्ये भारे २४ मेषवृषमिथुनस्य ह्यंशषट् ६ एवं चतुर
विंशतिनवांशकानां अकार इष्टाः परस्तदग्रिमेषु तकरे २१ एकविंशतिसंख्याकानां नवांशानां इकारः ग्राह्याः अथन
क्षत्रे स्वमाह ॥ अंतिमेति अतिमं भं रेवती तदादि सप्तसु नक्षत्रेषु अकारः प्रभु आदिमं तु नवसु ततआरभ्य पंच
सु पंचसु इउउऋवा हकारो काराद्याः स्वरा इष्टाः अथ संवत्सरे स्वपंचानामाह १ अर्थस्तुतयाब्दा १२ द्वादशवर्षे
षु प्रभवादिषु अकार इष्टाः प्रथमाख्यादिषु इकारः [illegible]रादिषु उकारः शोभनादिषु एकारः राक्षसादिषु ओकारः ॥ अर्थ
तोस्वमाह ॥ [illegible] यनेतिहायनस्य संवत्सरस्य [illegible]: षदत्तेषु अकाराद्या इष्टाः [illegible] नानोसो रमानेन पंचव

नाम्नोर्मध्ये जयपराजयज्ञानमित्युक्तं नाम्नोर्येऽत्र च ४ स्वराः वर्णाश्च तेषां संबंधीनी सासंख्या लयभरेत्युक्ता
प्रतिस्वमिलितासती प्रत्येकं च भिन्ना च स्यात् सा च संख्या चेदितरेतरापेक्षया हीना तदा प्रतीहीनसंख्यस्य
६ स्याप मरणमाह इतरापेक्षयाधिका चेत्तदा विजयमाह यद्विवादयो राज्ञोः संधिमाह ४ अत्र वर्णसंख्या
ग्रहणे निषिद्धवर्णानां ङकार ञकारादीनां नाम्नि असंभवे ५ एवमेव ग्रानका चित्संख्यादि इहवर्ण
राव ५ भावात् उदाहरणं रामरावणनाम्नोः र आ ३ म १ अ २ एवं ५ रावणस्वरा ५ वर्णकाः तस्याभावाच्छून्यं तत्
दाकारस्य ३ एवं १४ उभयत्र पंच भागशेष ४ अत्र द्वयोः साम्यं संधिर्वा ६ ते पंचास्वराः ५ कादि द्विगुण
6 ध्येदुर्गे सभा प्रबुद्ध स्यामादेश्वसनिवेशा ज्ञातव्याः तत्र घ्र निजुवस्वरे जपेत् ० निजवस्वरादिशमाह उव
तोभटः सुवं जपेद्वैरीनित्यर्थः अथ यो युद्धघातात् प्रहारे लग्ने सति जयः स्यात् ० अंतिमयो ह्रस्व तयो
ज्ञेयो न स्यात् एवं स्वचक्रस्वरबले शत्रो स्तु बला भवे पुवादस्यर्थं दिशमाह दोत ० तत्रस्थित्वा उद्धादिकु
र्वीत ० १७ इष्टानि दिशामारभ्य प्राच्यादिदिक्षुः क्रमेण शुक्रादिगत भूता राशयो यथा शुक्रराशि
६२१ वृषतुले इष्टा स्यां मंगलराशि मेषवृश्चिके राशी रविः दक्षिणस्यां इंदोः राशिः पश्चिमायां गुरोः ६
राशिद्वयं धनुर्मीने उत्तरस्यां मीने स्य चरस्यां व यस्य राशिर्वा ये वस्यां प्रथमाति क्रमेकारणाभावात् प्रथ राम

रेस जीकरणेन्यासः ४ उदाहरणि रामस्य वर्णस्वरः एकारः ४ चतुर्थत्वाच्चतुःसंख्यमात्रास्वरः अकारः आ
द्यस्थादेशसंख्यः ४ नयोरेकांशभागप्राप्तं तत उकारः ५ व रामस्य पिंडस्वरः ४ अथ योगिकस्वरमाह
मात्रास्वरो वर्णस्वरश्च प्रागुक्तः । ८ हस्वरश्च नक्षत्रराशी [illegible] शायोः संबंधात् ४ पिंडस्वर प्रागुक्तो जीवस्व
रश्च ५ भं जन्मनक्षत्रं नं दधिप स्वरः ६ ग्रहं राशिस्तस्य च ग्रवर्गते षां मात्रादिस्वराणां या संख्यास्तासा
मैक्यं पंचभिर्भक्तं शिष्टो योगिकः स्वरः यथा रामचंद्रस्य योगिकः स्वरः साध्यते मात्रास्वरो अकारः आद्यस्थादे
कसंख्यः वर्णस्वरएकारः चतुःसंख्यः ग्रहस्वरस्तु रामनाम्नस्तुलाराशित्वात्तस्येशः शुक्रस्तस्य स्वरो एका
रः चतुः । ऽपिंडस्वरस्तु प्राप्तोऽओकारः जीवस्वरः ४५३० नक्षत्र उराषाढा तु रामस्य तलात्त स्वरएकारः
७ तेन संख्यैक्यं २६ पंचभागे शिष्टं १। अतः अकारो रामचंद्रस्य योगिकस्वरः १ योगवर्णस्वरयोर्विनियो
गादिनां कार्यमाह ४ योगश्चायोगभजनं वर्णश्चासर्वभावहेतुः ४ वि[illegible] शाघत [illegible] संग्रामेसु हि मवस्व
राण्टणो ७ १४ योगिकस्वरेण योगमार्गसेवनं तद्वये नक्कालेत्व ध्रुवत्वेऽ[illegible] वीतेतिभावः वर्णस्वरेणस
र्वकर्मेष्वाहवे तु ० कर्पात विशेषस्तु वर्णस्वरानुकूले संग्रामं कुर्यात् हियस्माद्गणेश्वरः सर्वस्वराणां मुख्यः १९ अथ
प्रश्नोदी मनष्ठीनां जयपराजयमाह ० तेषां अ [illegible] इ उ ए ओ इति प्रागुक्तं पंचस्वराणां तत्त्वं [illegible] धीनि लि [illegible] नं संख्याल
यमरायएवं [illegible] तस्यतेन अकच [illegible] पराकः एवमन्येपि न्यासः

टी० प्रातरारभ्य प्रथमयामार्द्धं प्राच्यां निवसति तदनु वह्निदिग्वायव्यो तत्र तीनी येति वसति नीयेदक्षिणस्या एव मी
शान्यादौ तेयं तथा दिशो गच्छनूराऊः ऊचतः से दक्षिणे च दितः वल द प्रभुमत्र्य मत्राक्रमः एवं दिवा राऊ चार
तक्रमः निशितुयाशिक क्रमः पश्चिमदिशिमारभ्य प्रभी दिशयामार्द्धं रे तिपश्चिमाग्नेयोत्तरनैऋत्या पूर्ववायव्यदक्षिण।
ईशानदिक्ष्विति क्रमः अथ द्विघटिकोमो ऊर्ध्वकोराऊ प्रातरारभ्य ईशानी तमन्तर्थचतुर्थदिक्षुमूऊ नैरितिरित्र रो
रात्रे घात्रिंशन्म ऊ नैरिह। न दिक्षु चत्वारी भाः तत्रक्रमस्तु ई० द० वा० पूव नैरि अ० प० क्रमेण न्यासत्रयं अथयोगि
नीवत्माह शुक्लप्रतिपदादि अमावश्यापर्यंते स्तिथिभिः तिथिपचस्तासां तिथीनां पदतः पूर्वार्द्धं अप्रहरे रव
संख्याकै रेतीति संबंध एवं दितीयार्द्धे पितिथीनां रात्रौ योगिनी प्रातःकालादिक्रमेणेति अत्रे नव्याख्यं शुक्लप्रतिपदमार
7 दर्शांते: षोडशभिस्तिथिभि: अनेन सह मायोपोर्णमा पूर्णवा यव्ये अष्टम्यामभावास्यायां ईशान्यां योगिनी टीकाक्रम्यिर्थदर्शी
वायव्ये योगिनि तिष्ठन्ति तन्नरपतिमनालोच्यलिखीतं किं १स ७भ धल ३६ ८ले ३ ए २ गा ३ इति टीका क्रमसंकेतः यामार्द्ध
योगिनी पितिथो यतदिशा तत्तत्तते आरभ्य प्रातरादियामार्द्धं किं सं भ ल द ले ए गा इति यानि एवं निशी सूर्यादिदि
वसगतो योहार लाउत द का १भ धस ७ खिर नत्सखौ स्तन्न यादर यामार्द्धे लक्षितः कालस प्रवेव ऊनीयः रव्यादिवा
रेष्वेवकर्मी नरे शुभ नपान्यार्द्धे प्रहरांतरा एमाद भासेतिमतसंख्यानि यामदलानि रव्यादिवारेक्रमादस्वहितनलि
भिनं शुभानि रिकेशुभकर्म चरेत्प्रजेत् अथवारविशेषाऽर्धयाम भोग शक्यनाक्रांतेन न तद्दिग्वर्ज्यीमाह वामे शं।
वारमारभ्य प्राच्यां निवेशात क्रमेण प्रदक्षिणगमात् आग्नेयादिदिगतान् प्रहरार्द्धभोगान् चं द्वादि
वारेशान्प्रपेत् यदा यस्मिन् प्रहरार्द्धे यस्यां दिशि पतिः स चरांतके अंस गु तत्तो न पापात् अथ प्रुकेवव ७प्र

म॰२ प्रथमस्य द्वितीयो मारस्य प्रहरे प्रहरे तृतीयं दिक्षु सप्तमं हंति कौ दिशामारस्य सप्तपेत्याय मां हंतरी चौप्रमं रति
रति सर्वं दिग्गये त्याय वृतत्वं प्रागं त्येति प्रथच चतुर्थं याम यो: प्रथम द्वितिया ई उ गमेन याम्यां हंति १ एवं रविद
ग्धा दिशस्तत्काले शुभ कर्म कृत्वा स्यादर्धप्रहर भ्रमस्या ज्या: ४ - ईशान्या म्नेयो शाना दिदिक्षु संबंधिनो राशौ दिने
यामे प्रहर मात्रेक ले निरंति ३ कौतात्तित्याह वृषकुंभौ ईशान्या म्नेयो स्थो प्रथम प्रहरे हंति मगम कर्क आग्ने
यी स्थो सिंह चंद दक्षिण दिक्स्थं द्वितीय यामे हंति धनुर्मेन्ह न्यादि कस्थं च तृतीय यामे हंति कन्या मिथुने वायव्यो दिक्
स्थो च तुर्थयामे हंति एतादिग्वासस्ते राशय पश्च प्रथमादि प्रहरे भुस्ताज्या: म ठो नाम्ना ग्रहने दोर्धं प्रहरै: रवे: दिन रात्रि संहे
संबंधि स्थिरा ग्नेयो दिशामारभ्य दशीरथ शें दिग्गां प्रहराई काले हन्यात् १ ततश्च भविश्यो: वार द्वयेनै के कादिक् हं
ति भवति अतो गत्वा नतु दिवस न्मुखेन तत्तदिक स्थारिपु पुरियात्रा विहिता न तत्र स्या दिग्विशिस्थि वारण: कायों
ह तत्वाचदि क्रामसंक्षेपत्तें म कौवदिदि तेस्वय स्वदेशेद क्षिण देशे वास्या तत्र दाछापा ७ रनो वा अप्रदेशेच पतेत्तुनद
निश्र॰ कैवहति दक्षिणभागे स्वारस्वरविना अयं प्राणवाश्चर्यं हति याधि विजयो नस्याधि निप हद त्तस्ये कैं विधो चं द्रवाह
स्थिते वाम भागस्थला शाड रेइ जारख्य चंद्र नाडीसंचते कैवह तिस्याथि निजय: निविरा त्रौ तु वामा गतो गतो गते चंद्रे
शायाया: दक्षस्थिता यां चंद्र ना डीव ह नेसति यातु र्जयो नस्याथिन: पर स्यस्याथिन तु वाम गतो गते चंद्रे रवि
नाडि वहने जयो न याथिन: त्यथी क्रुस्पपक्ष गत कृत्वा वामए वे ष्टं प्रागउ दिच्यां दिग वस्थिता के चं द्रव शात्स्थायी
याथी नो जुंयुपरायावाह उदग्वाम तत्तराय ण गतस्य च चंद्रमस: स्वम ध्याह्ने स्वार्धो उत्तरत्ता गतिसंभवति अउ:
राज: यामाईं: यं ही ... यामा ह प्रम्वाते न्यादिराउ

यद्दिने श्री गणपोकना ज्यास्पृष्टद्दिने ७ऽ६ं व जीयेदृ अथ शनिचंद्राद्यावारे शा: प्राच्यादिचतुर्दिक्षु क्रमाद्दुर्जे
टी नूलाप्यात्स्यात स्तत्तद्दिने समस्तफलं यात्राद्यर्थं व र्ज्यं विशेषं स्त्व निषिद्धाई यामे भासारमेत्यादि एवं वक्ते फल
८ भवति तथाहि शनिचंद्रौ स्वे एस द्दिने क्रमात्पूर्वे सप्तमे यामार्द्धे फलं प्राच्यां तत्ते पं गु सर प्रथमयामार्द्धे दक्षिणादि
ग्निश्चेदिने फलं० सूर्य भृगू कौ चतुर्थे तृतीययामार्द्धे यौ मौ २ योर्यथासंख्यं प्रतीच्यां फल कें जब धौ स्वदिन
यो सदीच्यां छिपंचा द्वयामयो पुफल भस्प नक्षत्रस्पत तत्स्ह ६ भक्ताष्फ नाज्जस्ता ६धी शान वष्णता।
स्ताभ्यो नखाक्षि: विंशतिभागा: तत्र लब्धं यत् भागोपरिष्टि शंच यत् तयो: लब्धपरिशेषयो: संबंधिनी गत
विद्यमान शशिनि भागा: तत्र लब्धं यत् भागोपरिष्टि शंच यत् तयो: लब्धपरिशेषयो: संबंधीनी गत विद्य
8 मानफलं द्रष्टव्यं तात्कालिके तत्कालि भवे गत विद्यमान नक्षत्रे भवति इत्येभ्यनोप्रकारेण रव्याद्यारूर्यादि भक्त
गत वर्त्तमान नक्षत्राणि स्फुरित्यर्थ: घटिकास्तु द्वे ह एत स्त्रे गतिगतिलव: सुर्यादि भोग्य नक्षत्राणां तत्तभ्दो
गकाल षष्टांशा ४ अथ राहु कालानलं च क्रमाह बलिना विपरीत गति यस्त तादृशेन राहुणा इन्नाभुक्ता
ये उडु नानक्षत्राणां लोका: त्रयोदशसंख्या: ते जीवपक्ष: राहु भुक्त त्रयोदश भानी जीवपक्षस्तानिस्फु
रित्यर्थ: गम्यस्त्र त्रयोदशात्मक एव पक्षो ऽस्तोम तसंज्ञतेन राहुणा ऽभ्यु उन क्षत्रं कर्त्तरी संचं यं पंचदशात
मं तु भ गम्यस्त ७ऽ६ कालेयदा शीघ्रं यात्रायोगो न लभ्यते उसाचो १० नौ त दा शीघ्रत काले ऽड दिवाकरौ हु।
स्थ नाडो ऽहनाधि फ्नो: षष्टिभागम शेषके दिने ... इमा: यथा चंद्र सूर्य २एम

८ ज्यो॰रा॰मा॰ह॰ वारप्रवृत्तेयर्वितद्वयघटिकाः नाडिघ्नापंचभिराप्ताः रविसितभूधेमादिक्रमेणचाराधिपाहोराभव
निसाचतुर्णोरास्वशत्रुराशोर्धंद्रेष्काणः ततसंबंधिनीसा ज्या अथविसदृष्याम गृहराजरव्यादिभुजाचरणेप्रहारः
स्थालान्याह. विसदृश्यामाद्वैदंडाचरणेवामस्कंधेप्रहारः विसरूराउभवस्ते ऊचारेधरे विसदारवेः संधी
प्रहारस्कंककांयो: शिरसिहस्तयोर्न्नस्यात् विसदृचंद्रात्प्रहारोमरवेभजदृपेस्यात् शांत्रैप्रहहोरायांभुजारंमेधा
तः प्रहारोमुखेहहारोमुखेहृदयेचस्यात् एतेरव आदिभुजेप्रहाराज्ञेयाः विसदृयामद८ लत्तु प्राणक्रोणाद्या
अथागस्थितिस्तोप्राहारस्थलान्याहभुंसोभटस्यजन्मलग्नात् जन्मराशेर्वार्क १रि७ १२ क पि ११ नप १० धो ६ पेद
भाधमा ४ नह एभुस्थानेभुस्थितानुवापिरव्यादिखेटा ४ स हसाश ४ त्र्यंक्रमा न्मूर्द्धीवक्रेहृदयसहितेवक्रे ३ स्तन
मवेशेध ३ स्मद शो ५ गुदे ६ ५ गंतधि देशे ७ भजयोर्गंडस्था लेखहस्तुस्वजन्मलग्नेस्वं जन्मराशौवास्थितो ५ को ७
मूर्द्धीहस्तात् जन्मलग्नप्रशोद्वारस्थाप्ये ७ चर्द्रेवक्रे ९ हन्यादिसादिज्ञेयं पश्चिलग्नेगर्हमारं मः क्रतः तस्य
योधीशोगतह: सेवास्तशब्दवाच्यः ज्येष्ठ ७ त्रोसत्तिलमस्तक तुनामोस्वजन्मलग्नादष्टमराशौधास्कालनाम
एतेन जन्मलग्नाद्राशोर्वाख २ ल ३ स ७ रात्रुस्थानुष्ठ अनिष्ट ४ मनवरतास्थिताः क्रमातकणकंठहस्तेभुषत्र
घ्नानी स्पर्धः ८ अथभूदेहिचक्रविसदृ न्याजपनक्षत्रएणह आद्रादिभिर्नक्षत्रैर्नीउत्तरपतिर्मेतत्सपंच
केपद्येकस्यानाज्यादिनेनाम भजन्मनक्षत्रंस्पर्धाधिष्ठितं चंद्रधितंत्रिएपदिस्युः तद्दिनं प्रधनेभूदे तस्पजेत्
अत्र आर्द्रा हफा ३ फा ८ राधा ज्येष्ठा विषशासभि षक भरणी क्रत्तिकाएकनाडिस्थानि ७ नर्वतमघा
हस्तविशाखामूलपृ श्रवण पूभाद्राभिनीरोहिणीएकनाडिस्थानि अत्रनामार्कचंद्रमानि

१२ जरवा ध्वनत्या मुयुक्त ८ धो फः । हरीभ म वधिस्त्र मैत्रनः स्वर्गं सह चत्वारलावसु भाउस्वकरूनौथः मयान ह
टी त्रादिहमृर पश्च न गुणे भ आदि दैवं विषाख्या नक्षत्रपर्यंतं समनक्षत्राणां चत्वार ख्यात्वारः पादास्ते पाः न
यम जरवा पंच वर्णा ध्वनत्या पंचविंशति कोष्ठेषु लेख्याः मयुक्त कोष्ठे ध का फा ध्वलेख्याः तत्र मैत्रतो ऽनुराधा
तम्य वरुण नक्षत्रपर्यंतं चत्वार ख्यात्वारो रोभपादास्ततोऽन्येषु पंचविंशतिकोष्ठेषु गस दा चला ः पंचवर्णा स्वरे भेदेन पंचवि
शतिसंख्या लेख्याः ङ को षेऽन्य स्याऽन्त्यो वर्णो लेख्या अत्र च सु भातृ धनिष्ठान नक्षत्रानू भरणीन नक्षत्रपर्यंतं पादास्ते पा इति
नाम नक्षत्र त्रस्ता नस हं अथ हंसचारीति पूर्वैकं स्वरवृत्तः तन्नामाह ः नागौ । निश्वासः जीनौ चै ६० षष्ट्या निधि ६०न्त
9 वत्या नरपः १२० विंशत्युत्तरस तेन वत्सक १५ रामसा ईशते न च परिस्थितैष्वश्वासपर्यायैर्को निश्वासाहति भि अभं आका
शं वायुस्ते नै ज ः तल च्छिति विष्व वात्ति तत्रैव सं वं ध हृदय कमल ज़ेराक त्र पत्रे प्राणे एक तरद्धि श्रुत मारभ्य त्रिंशद्धा
सपर्धा येनाकाशो वात्ति तदुपरि षष्ट्यावायुरित्यादितर्को क्रमसंख्ये श्वास पर्यायैर्यौ नेला दीन्यपितत्वानि वातिदूत राईंतपं
आग्ना दारभ्या वनितो भक्तित न्वा दारभ्य व्यत्यासाहवादित त्वक्रमेण प्राणो वातिय था उपरि पत्रांते ६५ पञ्च इतरेष्वपिन
दले ८सेव संख्या १५ सांतराम ध्ये इतरं तिसैवं ॥ १५ ॥ १२० ॥ ६० ॥ ३ ॥ संख्या अधोपि नर जुत्वे प्राव्य त्रा अर्के क्रमसंख्या ताऽभ्यो
स्थिासेव ३० संख्या व्यत्याकृ वति एवं व्योम दि वीमा हू पंचतत्त्वा नामेकहृत्कमलयो र्मिलितास्तत्संख्यासं पघ्नतेनानाधि ६००१
आत्तरे प्येवमेव इ यमेव संख्या षड्गुणा सकलकालेन नरस्य ७२०इति भवति अत्र चक्र मले ३ अहर्निशं स्रु होरात्रे प्राणवायो
र्भ्रमः निश्वासपरिभ्रमणं तत्पत्रे कत्रभ्रमसंख्या ७२०० त्रिगुणा २१६०० अहो त्रैरोता नामाह ः इं दं रात्रान्निश्वासस
ख्या भवति अथ प्राच्यादि दिक्चत्र गामिनि प्राणवायोया इक चित्तत्र सांपत्रसानामाह ः रद्वादि दिक्चत्र गामिनि प्राणे १०
राम

कर्त्तव्यं चेष्टकालिकः यतो होरा त्र मध्यसौ विश्रांतौ धिसमं उल्ले ऽस्त संज्ञं स्यात् । ५ स्याधीनः सूर्यः या यी ३३ प तिष्ठं
ह्रदमोरं वी ऽनी व पत्तन स्तत्र ग. तो । नयो स्थापिया पिनोः क्रमा ञ्जपापभव तः धीम्नामे त्पा । ऽदि ७ वं ग्रो ।
केरीत्यानीतन क्षत्र स्थित रवी दोस्तद्र काल ज्ञ जयपरा जयस्तानम तन क्षत्राज्ञ ध्वं गस्तु पंचदश तन मंन क्षत्र
किंचि दूरं प्रश्नं जगधतः यस्तात् क र्तरी सत्तं रा ऊ भुज्यमान नक्षत्रं प्रश्न लित्य र्थः फुं ठौ ॥ २५ पंचविंशति
संख्याके षु कोष्ठे षु तिर्यक् स्थितो परीपस्या अवकहड इति पंचाक्षराणि पंचकोष्ठ ऊपरि तनेषु लिखनु ट
त्र अथः स्थिताली षु चन स्र ष्ठु इदं या से स्त्री स्वर प्रग्र ठमि ष्ठ क्रो क्रमात् अच कहड उ ष्टे एतान् स्वरे भेदा विंश
ति संख्या कान् द्वि क हि डि इत्येव प्रकारेण अं म तो लिख तत्र विशेषः मध्य कोष्ठे क वर्णः तत्र य का र ज छ
कार छ कारा अधिका अकार युक्ता गुवलेख्याः एवं पंचविंशती कोष्ठेषु षां कति त्वात् निर्वर्विभक्ति कंपदं त्र
नत्वभव क्र तिकान क्षत्रात् इह चक्रे आसर्प अश्लेषा पर्यंत घे घै । प्रच ठ भिरणो वर्णे भस्य पाद स्थः यथा त्र
दूरौ हू तिका पा दा ओं वविड मेहि णि पादाः रा व मध्ये वाम पि ष्व ठ भिष्व त भिवर्णे स्तैया अन्य भ घा णा नयन
माहः यवमि ति प्रा गी त्या अनेषु पंचविंशति कोष्ठेषु मट परत इति वर्णानू अइ उ डरा जे इति स्वर भेदेन
पंचविंशति षु संख्या र दयात् लिखे दीत्यर्थः तत्र विशेषः मध्य कोष्ठे षु ष्ठ क्रान् ट कारादि नाम्ना म
सभवात् ठ कार स्थाने पकारं पर तिके च ठ कार णा कार कोरो लिखेन तेन न गमया अ कारांता एवे ति ए
वं न भपा अ कारांता एव लेख्या इति तु प अथ मध्यादि वर्णानाहः पित्र भत्त इह भानि चाहि देवं नयने

१० जीदिशि डतेषु स्थितेषु यः हन्तिस्थानस्थ यैः सूर्यनाडी वहत्यां दत्वे विषमाक्षराणि एकत्रिपंचादीनी चेद्भुजे शाग्नि चंद्रनाड्यां
२० तु समानि चेत् भूतेन ता ध्रुवं निश्चितं अ सोपसर्गेनाभवेत् अन्यथा पराजय इह शास्त्रे पृच्छको दूतो वामगा दूव ज्ञेय पृष्ठे स्थित
स्तु दक्षिणस्था एव अथ प्रश्नेपरं विशेषमाहः पृष्टव्य पूर्णनिश्वासांतेः कालो-चेत्स्व शाय न्तेतदा जयः स्यात् निर्यातिवहिर्भवति अ
त्र निश्वासवायो भागः तदेतत् उच्यो स्वरयोगात्तरे मः किं चित्तत्रे पदार्थस्य इष्टस्य लाभ तु कः कथमित्याह वाहस्थेति दने पृच्छके
वाहस्थ वहन्नाडी प्रदेशस्थे पृच्छति सति सिद्धिः शून्यनाडी प्रदेशस्थे डमे पृच्छति असिद्धिः स्यात् अपसूर्य चंद्रनाडी वहने कर्त्त
व्यमाण्याडः इरव्भुडे जयाप्तसन्नेदिवाकरः वहन्नाडीपदे चैव कार्ययाम्नानि सिद्धिद इति सरोदयं चंद्रनाडीवहने पुन्य
विलोकनं गृहवेशोपगृहप्रवेशाय हामिषेकोन्न पाणान्तु ॥०॥ रात्रदाद्दिकर्म सु मंयन्क मैनद्विह फलप्रदं भवत् सत्य मिति
20 ध्या तुहुलनं रवलं समाप्त अथ रतिविधि विवक्षुस्तत्र प्रथमं स्त्रीवशीकरणमाहः अंग नया भार्या चंद्रनाडी वहनकाले वा रीनत्व
चेत् वहेत् नरः स्यद्भमणं सूर्यनाडी लक्ष्मीत्वकृत्य क्षणात्तर वचंचे द्रहेत् नचतास्मि कालेतु रतेष्ठक्रियमाणेषु
सा नारी मदनवारीनिर्भरं कामं जलपूरं स्रवति कथमित्यत आह॥ अपेति चेत्तुं सा पिविषि नवनीता शक्तिवत् वह्निनव
द्रवितपि ः इधारणो कृते सति यथा चंद्र द्रवत्वं इंदुगुणना प्रकारे एतत्ता नारी भाविताच्चित्तता स्यात् तदा द्रवति तंवंध
मर्द सन्निधौ सायानारी माम स्पोत्तस्या मरणं यावत्तावत् दृशायति वशी करोति इपंचवनारीकातं वशायति किं कवण
चंद्रेण वहनमना आमर्त पुमानि नाहं वह सौरनाडी कुः वारं वारं पिवंति अथ मोहनमाहः मोहने सुरचंमद
न गुरुसन्निवेश नीचायाः तन्म हवंधस्तुधीवधीमान् रणे द्रवसंध्याप्रियपाव सुरतप्रोक्तं वलं आदद्यात्

गायौ क्रमादेते ष्वचेतो यातिन्न वाहि प्राच्यपत्रस्थे प्राणे रणाय युद्धाय चेतो भवेत् आग्नेयपत्रगते तु भोक्तुं चेतः याम्ये तु सुषे
को धायमैस्त्यगते विषोय भागाय पश्चात्पत्रगते तु मदे ज्ञखी पवाय व्याते तु गमनाय उदीच्यगते तु पयितं रूपं कर्तुं
इशाने न पास्पदायराज्यपद प्राप्तये पत्रकृपांतरचरे तु प्राणे निरति प्राय परमानंदाय चेतः स्यात् भुक्ति जलेषु भं फलं
फलतः प्रथ छत एत वहनकाले वसः शुभमित्यर्थः महेहस्ते जस्तु मिश्रितं शुभाशुभं सपं फलं फलेन वा व्याकारा दुःख
वेति स्वरसूर्यं ज्ञात्रिभिराचार्ये समस्यते अथ रुक्मलपत्रेषु रविचंद्र वहनकथनपूर्वकं प्राणवायुसंवारे घघ्रादिश्
माह: दुने तु प्रत्येकं द्वे द्वे रुक्मलपत्रे भ्रमिव्यापवहतः नयोध्वं दूरत्ये वहनास्य च घग्रो भवंति नाकीऽदशत द्वहरोच्चोरण
देको ऽशु माणा कालस्तपो भवति न नलः ३६०० सुषष्ठः तत्पश्चात् अथ प्राणपरिमाणो का घटिका ज्ञपात कथ्यते शुक्लपक्षमारभ्य।
प्रतिपदा ये त्रि त्रि त्रि दिनेषु चंद्र प्रत्यूषः प्रातःकाले पक्षः ॥५॥ घटीर्वर्त्ती पुनः पंच घटीरर्कः एवं क्रमेण अहोरात्रं तदेनुचः तृष्णा
द्वि त्रि दिने रवि प्रातस्तावत्ति काले वा तिकृष्णपक्षे प्रतिपदादि त्रि दिनेऽर्कः पुनः स्तत्प्रदाविदुः एवं क्रमेण वाति एव मुक्तेषु स्वर
दिनेषु स संख्या दिवस सूर्य प्रातःकाले चेद्वहत्तो स्यात्तदा स्तेयः स्यात् यदि एकस्यां नाड्यां सोऽपि पूर्वावहितत्त्वपञ्च घसैः दिने।
पंचकं वहेत दास्तु वीजानीयात् अथ पर्वादिवहने षु डारं भेजयमाह अर्के सूर्यनाड्यां अग्नितत्त्वं च द्वहनेन दाखआरं मे।
एकोपि हरे विस्सो सिंघस्य का हेलया यद्वहने हंति अत्र किं चित्रं शुभस्येपक्षे सूर्यनाड्यां वा हीनया पक्षे दिने निक्षिप्य स्वप तत्रातव
हन्नाउपक्षे कृत्वा स्त णमात्रं लक्ष्य संख्या कानप्यरी विद्विपतिनाशयति अथ पर्वादिनाडीवहनप्रसंगे विशेषमाह चंद्रमा ज्यां वा
मा यां वामप्रदेशे न रेणोके ना ... भवेत् शुभ सम देशे त्र वहन्ना

श्री० अथवाद जयदानौषधीन्याह : ५५ चक्रमरुं चकौं उइति भाषाग्रासि दः गो जि ह्ला गो भिषौ भुउमयुरशिखा
११ एत जतागुमच्छराकैका जरा पुष्पकेयोगेश्यातागटै नाम् ध्या वाद जयदाइ मैषधीप्रकरणं समाप्तं अथया
यिस्थायिनोर्जयपराजयेयैविव कंकोष्टचक्रंकोष्टचक्रमाह भा वर्णेन चतुसंख्योल स्याते शाखा णिचतुर
रस्राणि इत्यर्थः तासुपर्यपरीत्रीणि लिखेत् एकस्यचतुरस्रस्यलघोस्तुपरीऽम इदंन्यल्लिखेत् तदुपरिचतत्रोधि
कमन्यदेवंत्रीणि लिखेदित्यर्थः तत्रमध्यस्थं चतुरस्त्र पञ्चकुः ११ कोष्ठसंज्ञंतेषुचत्रीष्वपिचतुरस्रेषु पूर्वोत्ति
दिः शि इशानां अग्नि भात्कृत्तिकामारभ्यवाद्या चतुरस्रादारभ्यत्रिषु पिकोणेषु दशान्यामंतर्विंशतित्रीणि मा
11 णि तानि लिखेत् अंतरान् मत्रुटि ऐशान्याद्याः तत्र लिखितानि यानि कृत्तिकामघाः अनुराधाधनिष्ठादिनि
त्रीणि भानि द्वादशाकोणभानि तानि याम्यकोष्ट प्रवेशभवंति प्रवेश तथालिखितत्वात् आर्द्रा हस्त पूर्वाषा
ढोत्तरभाद्रपदादिनि चत्वारि भान्याग्नेयादिदिक्चतुष्टये विषोडशभाषतिनिर्गमेग्रहाणांस्तुः निर्गच्छतया लिखि
तत्वात् समकेषु आर्श्विनि उष्णा स्वात्यभिजिदादि भुचतुष्टये पुषु बंधसंभ आर्द्रा हस्तपूर्वाषाढोत्तराभाद्रप
दाइति चत्वारि भानि मध्यकोष्ठस्थानि चतुष्टयं मसंज्ञानि स्युः इदं यत्पूर्वं श्लोके कृत्तिकादिलेखनमुक्तं त
पलक्षणं कृत्तिकादौ लिखेत् मध्यमे पूर्वमस्थाने दुर्गतं पूर्वाकादवकहडाव काखात बंधयथात्रयात्रपुंज
स्युज्जेरापा तुणितत डुर्गमे एषानेकोणे लेख्यं एवं वै रिभंतत्रतत् दुर्गाधिपतेर्वायम्दमवकहडव क्रो ११ ॥म
मन्तत्र त्रारोशानुकोणे लेख्यमादिभूतं तदग्राणि भानि त उकरीसाव तत्रलिखेत् तेषु तेषु ग्रहचक्रं मह्

त्रातमैपुनभूर्द्धसप्तिभूधीमान्नरणइवसंग्रामियपातपात्रभूरनग्रोकंवलंआसरतंत्रेडपैतिन्नत्तदाकुविहूलांस्त्व
बलारध्वसरनभूरवातिशयेनविवशीकृतांअवलांद्रावयेत् एवीमितिशेषःइतिरतिविधिः अथच्युतविषयेस्वरेनैमव
लेमाह अर्कदिग्धतनकर्त्तीडूष्मतादक्योगिनीप्राच्यादिदिक्स्थाप०दकूसुभोरारुबविदिगांतोभूव
दिलादिस्वराक्रांतारणेषां बलाम्पादायअन्येषांचक्रालकाराहुप्रहरहोरादीनांवलाम्पादायनेवैलैः सहयेभुतंत्र्या
वधनूवऽथतंजयेत्सेवं ॥ एवशब्दोचनिष्फलपायइतितात्रविधिः अथमत्तविशेषधारणदिजयसाधनान्ये
षुधात्माह ज्यास्येभूरवेतालजदातालसहोमुलंघ्रतशरच्युतःवारणंइत्यग्रेणसंवंधः अथशरवारणेज
योषधांतरंकेनकत्तेदलंकेतकीपत्रशीर्षभूर्जीयुतनदूरवाङ्गेकेहृनत् खजुरसंवंधेनिम्नलेअंकुस्थेकोउनोनितेड
भूवाणेनलगोन्तूशरीरपिइतिशेषः सय्यतैः घनसहितैर्भूमौरजिरौ भूंकमात्रेस्तेमध्ये स्तालमूलंकेकेनकपत्रं
त्रंरवाजुरमूलेभूदेआरब्धेशरःशरीरेनलगेत्क पारीहिसेतिप्रसिद्धलतातउत्तरदिग्दिक्रागतामूलिकामूलंनिर
शनेभूष्यार्कयोगश्रुहीताद्यताशरीरेनदुलांभूमिर्जैसप्पु(ख्य)दिताभूवाशरीरेशरवाणायस्यादित्यर्थः पूधअल
कोलःप्रसिद्धःलक्ष्मणाभूस्पाकारमूलौषधिविशेषः भूसौरवाशरभूरवासुपीदोसर्पनेत्राकृतिक्षुद्र
मद्धेध्योतिलोकेप्रसिद्धाकाकजंघातदाकारानीलीवल्कजीकाप्रसिद्धादेवीसहदेवीपारलाप्रसिद्धाइतिजुटा
एताःसर्वौषधीनांमूलानितन्मध्येएकापिजटामज्जेभूरवेमङ्कोवाध्रतास्वादितावाजदरेयावन्नजीर्यतिवाता
वकालंसंग्रामेशस्त्रोघंवारयेत् स्वर्णंभास्वर्णंदमनवरणायासिंधीनाम्नीकाकिनीकपर्दिकातत्सीहीमदटाद्वतन
मलरसेनघृष्टःसीसीजनसहितपारदोरसोदत्तस्यामध्यागतःरसिकपेनमपनेनमुदिनाभूरवस्थेजयदंद्व ॥

टी० दुर्गे अकुलौघे अकुलगणेः स्थानं वेष्टयेत्॥ अकुलौघश्च भरणी उनर्वजु प्रतिपत् तृतीया पंचमी सप्तमी नव
मी एकादशी त्रयो॥ धनिष्ठोत्तराभाद्रपद्रेवतिसंज्ञानि भा स्यादि वासरा ध॥ इति अप्यप्रत्यासे सतितु अंतस्थस्था
१२ यिनः सेम्मं यायिनासह युद्धं विदध्यात् यत्स्यात्सर्वं वंडयभौमेस्तंभ सैन्यस्यातां न प्रवेशः किं तु निर्गमः सैन्यं कुलगा
णेच तदास्थायिभ ऋतु दिक्षमा च्यादि उच्चतस्य भडुर्गस्य इ ज्योगस्य॥ आरो भौम का व्यस्तुक व क स्य सौम्यः वक्री
कुधः एते चैन्द्र मेष स्वस्थानस्थिन् दुर्गभंगं निर्विशाति यंत्र क्रूर रस्तेन उक्तैश्य त्र प्राच्यादि दुर्गे ये सां स्यले क्रू
रमत्स्तेन क्रूरेण युक्तः शशी चंद्रे वा तत्र दुर्गं संउपते तु एतस्य क्रूरस्य मार्गे वास्य सैन्य प्रवेशो दुर्गस्यात्॥ यदा क्रूराग
हास्तंभ गजते क्रूरस्य अतमध्येस्थित्तदानी दुर्गाधिना पौ यस्व स्थान् तं दुर्गं त्यक्त्वा याति तप लायतः इत्यर्थः निर्गति
12 नक्षत्राणि एवं दिक्षिप्तानि तेषां मध्ये वा ग्रहां पर्भ तत्र वक्री तक्रो क्रू रम स्थितात्ततराणि क्षितेन तत्र त। तस्माद्दिशि
स्थितिं कर्यान्न ब्र मस्य पष्ठे। क्रूरो वक्री नव दुर्गमध्यं रति॥ मध्ये दुर्गमध्ये प्रवेशः सैंचे ह क्रीक्रूर रस्तदावा ग्रसे स्वं हंति दुर्गा
दुर्गस्य दुर्गेशस्य चयेभे लपोरे प्रान्यादि लिनेन इत्य छना प्रकारेण उत्पन्ने कोट मच्च क्रूतपोः प्रागुक्त प्रकारेण मगं विद्या
र्यस्यां दिशि भंगसं भावना तस्यादिशि ना स्था यायिनो लग्नं तत्र लग्नाच्च दुर्गाग्र कुतु श्चाभ्यंतरा दुर्गाधिपात्तु बलयो
पः सेनापतिः तस्यपर्भ ततस्य स्थितयः कोटच्छ क्र दोष स्तस्मिन् जाते अस्मै सेनाधिपमपदिश्य नाम पूर्वकं कृत्वा दि
शोपि दुर्गजो अवंतु रक्षे तएतड कं तुभवति एत द्रूष्यो कं प्रकारेण यायिस्थायि विनाभ भावपि जयतः अथ सर्वतो भद्र
चक्रोन्याहः॥ पूर्वा प्राञ्जलो मृदी च सदं अवि विष्कली॥ नयनयगणोनाः इमा डप्रासंख्याकाः लिखेदिति संबंधः॥ ए
माउदि चीना इशाइमारे षांणं लेखनाडुत्पै त्रेषु कंदः ८१ को हे भणकाशीति कोहे बुइत्यादि पूगादारभ्य कर्णे कोणके १२ ग॥

पौदिकं उउस्य नक्षत्रागततया लिखेत् सप्तग्रहः स्वस्पर्शभुज्यमाने तत्र तत्र नक्षत्रे स्थाप्या इत्यर्थः अत्र कोष्टच
क्रमध्ये मंच तुरस्रं वरणः प्रकारस्योनीपं भवेत्॥ अथ क्रूरसौम्यौ द्विग्रहावस्थित्या दुर्गभंगरकादिकमा
हः॥ क्रूराः क्षीणोडुसूर्यशनिभौमाः तच्छेषाः सौम्याः ... राते चेदेतत्कोटमध्यस्य भेषु स्युः सौम्या वेदाऽथ वा
तिरिक्ता सौम्ये चेद्वा स्वगावत्तिक्षितरस्रभेषु स्युः तदा तत्र दुर्गभंगो ज्ञेयः वैपरीत्याच्चेत्सौम्या मध्ये क्रूरास्तु
बहिस्तदा वेष्टके दुर्गावरके याथिसैन्यभंगः क्रूराश्चेत् दुर्गमध्ये सौम्याः प्राकाराः स्तुवप्रगा प्राकाररेख
स्थभेषु स्युस्तदा दुर्गभेदः दुर्गमध्यराधानानां परस्परविशेषः अत्र भेदे शतिस्तुदं विना दुर्गभंग॥ वा
ह्येप्राकारे क्रूरखेटाश्चेत्स्युः मध्ये प्राकारे तु सौम्यास्तदा दुर्गखंडिमात्रं स्यात् न तु दुर्गभंगः अथ चेद्द्वप्रेमध्ये
च तुरस्रे सौम्यग्रहः अंतराद्धगामध्ये वा ह्यतश्च क्रूरास्तदा द्वयोः स्थायियासैन्ययोर्भंगतः कस्मात् वप्रे क्रूरा॥ व
प्रे क्रूरग्रहाः॥ बाह्यदेशे दुर्गमध्ये सौम्यग्रहाश्चेत्तदा तुल्यं समं द्वयोः सैन्ययोर्भवति अत्र ह्रप्रतिदिनेच दुर्ग
खंडिः पतेत् अथ चेद्वप्रे द्वप्राकारे वा बाह्यवहिर्देशे अंतस्तु दुर्गमध्ये च यदि क्रूरसौम्या मिश्रिता ग्रहाः स्यु
स्तदा घोरे रौद्रे युद्धे द्वयोरपि सैन्ययोः भंगयथं प्रकारेण स्यात् क्रूरा सौम्याः यदा प्राकाराह्ये देशे अंतश्च मध्ये दे
शे च स्युस्तदा तु याथिनो दुर्गेशस्य च संधिर्वाच्यः॥ अथान्यदाह ज्योत्स्नः अरोमोमएतो चेत्सतमनक्षत्रागते
स्तोप्रवेशे कोणभेषु मध्यकलिंग्वितास्थानां चह स्तुरा ऊकालानलचक्रयानी जीवपक्षागतनक्षत्राणि ते।
षां मध्ये कलिंग्वितस्थान् प्रवेशकोणानक्षत्रे वा स्यात्तदा दुर्गस्य ध्यादिस्वामिएसंबंधः याथिस्तत्र स्यैसैनारि

त
नास्यं च मेष स्येवास्याने स्यात् ॥ अथ शीघ्रगतिर्ग्रहो वाऽमंस्वा(?) निमभागं कोणरीत्यैवं वेद्यते धाष्ठि ग्रागतित्वं च
टी० अर्के दिति पश्चान्नागोसमभ्ययगतिस्तु ग्रहः ॥ अग्रे स्वसंमुखेन इच्छते अतः संमुखः एव तद्दृष्टिस्पर्शो वधः ॥
अथ निषेधः पातशुभि ग्रहहरनाहा निम्न मर्दनराहु केतु नित्यं सर्वकाले वक्रौ स्तः अतो नयो द्वितीये वर्णगत्यावे
१२ धः इनेंदु तु निःसंशी घ्रागति अतो नयो भुवामवेध्यः कथ्यो हि श्विवेधक तुल्यस्तपो सर्वकालेस मानफलौ
तावेव नानयथा भवतः ॥ २ तु द्वेगाम्बीत्तवेरांग अर्थनाशो धननाशः रोगो ज्वरादिः मृतिर्मरणं क्रमेण
कस्मिन्नद्वयोत्रिषु चतुर्षु ग्रहे षु विद्धेषु उद्वेगादि फलं एकपापग्रहकृतउद्वेगाद्यादिपापग्रहकृतवेधे अ
र्थद्रव्यनाशादित्रयं फलविशेषमाह वर्णादित्ति वर्णे नामाद्यक्षरे ग्रहेण विद्धे हानिर्वस्तुनाशः ३। तौ जन्मर्क्षे
23 विद्धे भुमस्थितिविक्षेपः ऋत्विमात्रास्वरे विद्धे वि घ्नपरंपरा स्यात् ॥ पंचसु एतेषु वर्णादिषु विद्धेषु मृतिर्मरणं
भवेत् विधान्तु वे धं कुर्वन् सोऽशुभः दुष्टो ग्रहः सितः शुक्रः ॥ एवं विधतः क्रमात्सम्यगशुभाद्भिः सर्वसुखं सर्वं वि
षायिकसुखं रतिं च शुधाधाविदधते इमे शुभग्रहः शुक्राः संतो अत्यंतदुष्टाः सौम्यत्वात् क्रूराः ॥ २२ क्रूरावक्रा
नो स्यात् मतीवदुष्टाः ॥ अत्यंत मनिष्टफलदाः इत्यर्थः रविर्यस्मिन्नाशौस्यात्पद्दिलितेभुरापिभस्मात् यथा।
प्राच्यां तथा सिंभनकर्कटालिस्वितास्तेषां मध्ये चैदेकस्मिन् राशौ तिष्ठेत्तदा सा प्राच्यादिदिक् सदिस्यादिषु भ
वं दिश्यन तत्र स्वरवर्णा राशि तिथिवारादिभेजेन सह वर्तते इति सदिस्या आशान्तरत्रांचैर्भुक्तासादिकं
अस्तागतास्यादित्यर्थः ॥ विदिक्षुये स्वरायास्ते कथमस्तगता ज्ञेया इत्यपेक्षायां विदिक्षु ग्रहीत्वे वा त्व भीमाह ॥ १२
प्राच्यादि इति ॥ इशाश्वाइशानितत्र स्थिता अमः प्राच्यादि दिशा ॥ ज्ञातव्या ॥ आग्नेयीशानादिकोण दिग्गता ज्ञेयाः

राम

स्थितोऽपि २६ स्वरामोऽभ्यो कारादिलिपेर्दृष्टिसंबंधः वह्नुडत्तहतिकान हृत्त्वादारभ्य भाविनस्तत्राणि हच्चक्रे दिग्गालि
ष्ठ प्रासादादि दिक्कं क्लिष्ठ कोणकोष्ठ व ऊं लिख आतरानुप्रगादि दिग्गुप्तस्थालोचतुष्के तारो विंशतिनएन पूर्वोक्ता
नवकहडादीन् गसदचलेत्येतान् लिख अस्थाप्त्या लीचतुष्पादं तराम ध्ये प्राण गादिदिग्गालीचतुष्क एवको
णकोष्ठ ऊं वाद्या कोष्ठे छवादीन् मघा कान बाद घाराशीन प्रादक्षीण्येन लिखनततः खेय ग्रहास्तेषां ये ऽकारा
घाः पंचावस्त संबंधीनो ये वाराः रवि भौमो इं दुबु धौ गुरुशुक्रः शनिः एतेषु एतेसत्नंदिपंचतिथिः मध्यसोवष्टि
प्राणादिदि ऊर्ध्वगत कोष्ठचतुष्क मध्ये कोष्ठे चपंमेलिखेन तदकर्णो स्तोयस्वरानितिषोडश स्वरे ऽकारस्य प्र
प्रासत्वात्सनरव हडादिकार्ये थमितिचेत् ॥ ससं अभुक्तानंतानिस्त्वादि नामस्वरकारस्य स्वरत्वेन न वेधः ॥ अ
धी शांति त्रिपात्क्रमादिना मूलवर्णत्वेनाकारवेधस्तानार्थः छिद्रपादानमितिन दोषः एवमेकापीत्यपिको स्वा
कार्विं निवर्णस्तुत्तत्रचनत्तगत्तान ग्रहान् लिखेन् वेधस्तानापि ॥ अथ चक्रे वेधमाह ॥ रोहं आर्द्रान्दानिया
गीमध्यमानि आ ईं रुत्त उवीषाढेत्तरा भाद्रपदस्थानि एते वांयचतुष्कं तस्य वेधतः क्रमात् घडञ्ञत्रयाणाव
र्णानां तथा ठणथां दधफांझञथां छादघावर्णानां वेधमादिशेद् ॥ स्वरा अपास्त्रू विहृ इतिसर्वतोभद्रे ॥ प्रथम
मध्यवनितस्या ग्मं भरणीत्रस्थितो मखेटः भरणी चतुर्थचरणस्थितइति गंधीत रेखः कोणस्थितान् चतु
ष्क आ इ ई इतिस्वरान् विध्येत् वर्णानिर्थिममध्यलिखितांश्च सवेधः क्रूरजः क्रूरग्रहकृतोनः शुभः शुभकारि
नेस्यात् किं त्वनिष्ट शुभमहकृतस्तु वेधः शुभदः क्रूरग्रहाएवंतारा ऊकेतुश्च अथार्द्धेनव क्षिणी शाग्रमहे
वेधमाह अवक्री शुभोवाकशीगत्याकाणां रीत्यादृक्षेत्र पश्चान्मार्गं विध्येत् ॥ वक्रगतिन्वच सूर्ये स्वस्था

ता ३ ॥ आ ॥ धरोक्तं । ऐ । तमपोरष्टभागाः शेषः ॥ १७ ॥ अत्र मीनारामस्य ऋणप्रदाएवमन्यत्राप्यूह्यं ॥ इति ऋणशोधनं ।
टी० अथान्तरस्य साध्यासाध्यमृत्युज्ञानायशकुनमाह ॥ कात्ककाराद्दकारपर्यंतं एकादशाक्षरोवर्गः ॥ एवं ठात्फपर्यंतं
२ तथा वतः वकारात्हपर्यंतं त्रयोवर्गाः तेष्वष्टसु च स्वरेष्विसर्गः ॥ आ इति नवं लकारादिर्ह्रः ॥ अं अः ऌ ॡ
१४ तिस्त्र इति रिक्ते षुण्यकादशस्वरेष्वाश्वोका भवंति स्वरा व्यंजनसंबंधिनः ॥ यथा ति । ६ । ला ३ । रि म । ध । स । १ । त । ३ । म ध । गु
। ३ । का । १ । २ । २ । कौ इति स्युर्भवंति ॥ अथ पाकेन ज्ञानमाह ॥ उत्तेति द्रुतपृच्छा आतुरो रुग्ण नः एतयोर्नाम नाम्नोर्वर्णा
स्तत्संबंधिनो यास्ते लार रिमसत्ति स्था घस्याः संख्याः प्रत्येकं तासामैक्यं पृथक् त्रिरष्टभिर्भक्ते शेषेतयोर्मध्ये आतु
राशेषपक्षे उत्तशेषादधिकस्तदा गदी रोगीमीयते उदाहृतिस्तु अत्र देवदत्तो रोगी यज्ञदत्तस्तु गोपशर्मणोपदृष्ट उ ।
14 तः सन्नेति अत्र देवदत्तस्य रुग्णस्य नामहृताङ्का अष्टभागशेषः १ अन्य यज्ञदत्त इत्तनाम्नो हृताङ्का अष्टभागशेषत्रय ॥ अतो
देवदत्तमरणं निर्दिशेत् ॥ अथ सागप्रश्नएतद्विशेषमाह ॥ ७८ प्रश्नवाक्यस्य इतो ज्ञो सारो अचो हत्वस्ते वाप्र
मिति प्रमाने के न एके न भक्ते भनः रेणाम्भां ठणितं लेन त्रिभिर्भक्तेत्र्थेव पञ्चदेके तदा जीवनं निर्दिशेत् द्वयो
स्तु शिष्टयोः रोगं नैकस्य शेषे तन्मरणं ब्रुयाच्च ॥ तदपि वर्णस्वरवशात्प्रामतिति पिस्तस्यामेवदेत् ॥ अथमवि
ष्यदर्थस्य च कंछायात्पुरुषदर्शनप्रकारमाह ॥ ७९ प्रातःकालमेयौघानाच्छादिते रवौ अनावृतस्थले स्थित्वा अ
केष्ट भोगो स्थित्वापृत्य स्त्रुखवित्तिष्टन निमिषोन्मेषं त्यक्त्वा चक्षुषी कुर्वन् स्वच्छायां चिरकालं गलस्थले दृष्ट्वा तत् १४
दिशि अनिमिषे एव नेत्रे पुरुषं प्रदेशं नयन् ॥ अतिश्वेतच्छायापुरुषं पश्यति यदि पुरुषं शरदादिविमलतारात्रि २
छायापुरुषो रपगते तदर्शनफलमाह तस्य शासनरूपक णां भावरूपी वे जके समाः इदं पश्यचां श्रीतीवति । ।म

एवं नैरृत्यं त्वास्थमतिचीगता सेपावाप व्यस्था ॥ ३ ॥ हीचीगताज्ञेया ॥ ११ ॥ अथ अस्ताशास्त्रं यो क्रांतादिक तत्र स्थिते
राजा घेता स्वर वर्णाः कै निषिद्धा रैः क्रूर ग्रह वेध व फलं ड ह्वंवाच्यं ॥ ३ ॥ दिन्ना शास्त्रयोः क्रांता तद्रिष्टं तिरिक्ता तत्रास्थि
तैः स्वरधैः सोम्य ग्रह वेध व द्धे शुभ फलं अस्ता शास्थाः सफला अथ समफला ॥ ३ ॥ दिन्ता शास्त्रास्तस्य सफला अपि तत्फला
॥ इत्यर्थः ॥ २ ॥ इह सर्वतोभद्र जन्मनक्षत्रं पीडिते क्रूरग्रह विद्धे तिहानिः ड रवादेः कलहो मित्राद्यैः रा तानि फलानि भवंति ॥
अस्य जन्म भाद्दशमे नक्षत्रं पीडिते कर्मसिद्धिः कर्मपत्कृतं संततस्याः सिद्धि ॥ अथोच्चयमिते षोडशसंख्या के विद्धे भिदा मे
दः इह वर्णाः सह जये सा दशसंख्येन विद्धे द्रव्य नाश गौरे त्रयो विंशतितमे विद्धे देहस्ते जः शर पंचविंशतितमे विद्धे
सुखरति सुख नाश ॥ अथ राशौ तो देशो इति अवकहडचक्रे यत्र देशनक्षत्रं नास्ति न चिह्नो तथा जात्यभिषेकयोः ॥
जाति क्षत्रियत्वादि तद्वै अवकहडचक्रे ज्ञे ॥ रातचक्रे जमेवयद्रा जाभिषकका लिनं नाम भं एतत् भविद्धे तत्र ॥
संबंधिनां भयनिर्दि शोभ इति सर्वतोभद्रचक्रं अथ ऋणधनशोधनमाह ॥ १ ॥ साधकस्य संबंधिग्रहस्य धर्मक्ष
दारदा सिद्धिच्या दिनाम वर्णे संबंधीनो कासाध्यं ते तत्रैव अकडवाद्यस्त संबंधि नक्षत्र काः ॥ अंक तत्र ॥ ६ ॥ दान
॥ ७ ॥ ग ॥ ण ॥ म ॥ ध ॥ भा ॥ जा ॥ ० ॥ नि ॥ म्न ॥ गा ॥ २ ॥ ३ ॥ एते एकादशसंख्याकाः साध्यनामाक्षरांकसंख्या अष्टभागाव शिष्टांका
हिनाः तदासाध्यस्य साधक ऋणप्रदः ॥ अधिके तु साध्यकांके ॥ ७ ॥ ऋणिति मसाध्य राव साधकादृणमिति भावः ॥ ही
ने साध्यकांके ॥ ८ ॥ ऋणिति साधकः साध्य दणमिति भावः साधकांका स्व वर्गोत्त एव तद्दंकास्ते ॥ आरा समनर
यनं भा ॥ धा ॥ दा ॥ ध ॥ गा ॥ १ ॥ ३ ॥ अत्रापि के के कंक करणमष्ट मिभीगाप्न पूर्ववत् ॥ उदाहरणं यथा ॥ राम स्य सीता
याश्च ऋणधन शोधनं मनामारा का ग भाग ॥ ग्रा ॥ रामा पूर्वोक्त ॥ ६ ॥ आ सीता साध्य तन्ने माद्ये रांकाः स ः ई ०

दक्षांघ्रिभ्यां मुखेन पार्श्वाभ्यां हृदयेन च विनाछायापुरुषं दृष्ट्वानेन क्रमाद्द्वादशवर्षाणि तस्य दशएकत्रिद्विसंख्या॥
विर्जीवतीति श्लोकार्थः॥ अन्यैव विशेषमाह स्कंदः॥ ८० छायापुरुषं हृदये चेत्तु रंध्रं दृश्यते तदा सप्तमासान् जी
वति शरीरहृया॥ चेत्तु दृश्यते छायापुरुषस्तदा तद्दिनमेव मरणं जानीयात्॥ संपूर्णं तु छायापुरुषं वद्धृष्टेन वव
मध्ये रोगो मरणं भवेदिति ज्ञेयं॥ कृत्स्नान् स्वपुंसः पुरुषः करादेः कर्णाशनस्तमुखपादहृदयादीनां प्रश्नयमनः इन
रांगेभ्यः पूर्वश्लोकपूर्वश्लोको कफलत्वं ज्ञेयं यथा द्वादशमासर्तुदशएकद्वित्रिवर्षाणि तस्य जीवनं सर्वाद्गशरीरस्य
दृष्टौ षो हृदयस्थले प्रथमतः॥०॥ शोषेणाषण्मासमध्ये मरणं विनिर्दिशेत्॥ अथ स्पष्टाह ८२ शिरसि स्वकीये
हस्ते न्यस्ते धत्ते सति अस्य हस्तस्य मूलदंडः॥ प्रकोष्ठरिक्तो न चेद्दृश्यते तदा षण्मासान्तः॥ षडुरासा समध्ये मरणं भ
25 भवेत्॥ संपुटे तु हस्तयोः शीर्षे मूर्ध्नि न्यस्तयोः सतीतरं तस्यैतस्य प्रकोष्ठयोरंतरालं मध्यं कदलीकोरकाभवेत् दृष्टं तस्य
तनोमीरणादेरिति विशेषः अन्यच्चाह सालिले चेत्स्वसेफः स्वप्नजनरंतरेत्॥ तदामृत्यु॥ स्यादिति ज्ञेयं॥ अतो कोशाकु
न्नानाकुनयोः गास्ताति चाह॥ इमानि प्रागुक्तानि चिह्नानि शारीरभवानि विचार्य स्वायुषस्तत्वापिं विनिश्चये एवं यो
ई शकुनैर्निर्णीयात्॥ नन्वल्पायुस्त्वस्य ज्ञाने कथमेभिः प्राकृनमात्रैर्निश्चय इसतः आह॥ आङुरिति॥ छिद्यतः
स्वदेहचिह्नानि संवीक्ष्य शकुनस्माङुरंगादि मृनयत्॥ अन्यैवा श्वैः काकशिवासितस्तयैः शकुनैः किं प्रयोजना नि
स्पर्शः इति शकुनप्रपंच॥ अथात्र प्रासमासैः प्रसवयामनायषमेश्रालं प्रभूतं ग्रन्थः प्रशंसपूर्वकं आशिष
प्रयुक्ते समस्तस्वरशास्त्र... ...मनुसंतानम्॥ सारं संक्षिप्य सर्वं जन्म

पात्रा॥ अंगादिषूक्तं एतत्कुरु भक्तस्य यथर्महते धर्मे वर्त्तमानस्य अभिप्सितार्थसिद्धौ स्फूर्त्तिनाद्धमत्त कुर्यात्तत्र अ
थ प्रेप्यकः स्वगोत्रोः कीर्त्तिन पूर्वकं स्व पूर्व जनाम कथन पूर्वकं च संबंध माह तत्समुख रसप्रवंशे तत्रतरक्षप्र
तिकारत्वात्॥ पूर्वदास संख्यातयस्य जनकः समाट् हरस्पति सवगार्भवा जयेयमाजित्वात्॥ अगिनिचित् सवर्णो वि
५६ शोवलक्षाधवत्विना॥ सारामचंद्रनामा सोमयाजिकनैमिषार ण्यवसन प्राजंस्त्वरसाग्नित्रयः सरोमुपं
छ छुपास्तस्य विचितं संचयं व्यधाद् कारोदि स्मन्वयः॥०॥ गुरुर्दित्तापं स्पसुबोधितो येवरोः प्रकारायत्तथा
व्यधाप्रमेघस मिसारसंग्रह स्वटीकाकृतौ तहरयेर्थ्यामिमं यकृतो रामपि भ्राता भरतोलभवि ख्यात्।
मे नाम करोत्रद्वं प्राार्थ प्रकासिनी शरलां इति श्री रामचंद्रसोमयाजिविरचितं समरसप्तसंग्रहटीका भरत
क तासमाप्ता॥ संपूर्णं शुभं मस्तु संवत्त १८ ८६ आषाढमासे शुक्लपक्षे पंचम्यां रविवारे॥ राम राम॥